

ชื่องานวิจัย การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ระบบสแกน QR code ในการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ป่วยที่รับยาระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัด แผนกวิสัญญี โรงพยาบาลศรีสะเกษ
The Development of a model for providing information via QR code scanning video media in Preparation for patients receiving anesthesia for surgery, anesthesia department, Sisaket Hospital.

ชื่อผู้วิจัย นางช่อกนก ป้อมหิน และนางสาวอุไรศรี ปัญหา พยาบาลวิชาชีพนาฏการ
งานการพยาบาลวิสัญญี กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ

ผู้นำเสนอ นางช่อกนก ป้อมหิน ๓๓๓๙๙๐๐๐๕๘๙๒๗ เบอร์มือถือ ๐๙๕-๖๑๓๗๖๒๔ (นำเสนอแบบบรรยาย)

บทคัดย่อ

งานวิสัญญีเป็นหน่วยงานให้ยาระงับความรู้สึกแก่ผู้มารับบริการที่เข้ารับการผ่าตัดซึ่งมีจำนวนมาก ปี ๒๕๖๕ มีผู้เข้ารับบริการในแผนกศัลยกรรมทั่วไป จำนวน ๕,๔๐๕ คน และแผนกศัลยกรรมกระดูก จำนวน ๒,๒๘๘ ราย ตามลำดับ วิสัญญีพยาบาลจะไปเยี่ยมผู้ป่วยที่ตึก เพื่อประเมินสภาพผู้ป่วย รวมทั้งมีการให้ข้อมูลต่างๆในการปฏิบัติตัว การซักประวัติ ตรวจร่างกาย ให้ข้อมูลและแจกแผ่นพับ แต่ในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ตามนโยบายของการควบคุมโรค จำเป็นต้องมีการเว้นระยะห่างและสวมหน้ากากอนามัยในการให้ข้อมูล ทำให้ผู้ป่วยอาจได้รับข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ครบถ้วน

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ระบบสแกนคิวอาร์โค้ด ในการเตรียมความพร้อม สำหรับผู้ป่วยที่รับยาระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัด ในแผนกศัลยกรรมทั่วไปและศัลยกรรมกระดูก ในเวลาราชการแบบ Elective case กลุ่มตัวอย่างผู้มารับบริการ จำนวน ๔๐ คน เลือกแบบเจาะจง อายุ ๑๕-๗๐ ปี สื่อสารรู้เรื่อง มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน สมัครใจเข้าร่วมการศึกษา มีโทรศัพท์ที่สามารถเปิดดูวิดีโอได้ ไม่มีปัญหาทางการมองเห็นและการได้ยินเสียง เพื่อให้ผู้มารับบริการและญาติเข้าใจ เกิดการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ลดความวิตกกังวล มีความพึงพอใจต่อบริการที่ได้รับ การวิจัยนี้เป็นแบบ Routine to Research เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ สื่อวีดิทัศน์ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความรู้ด้านการเตรียมตัวก่อนรับยาระงับความรู้สึกแบบประเมินความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูล วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ผลการศึกษาพบว่า ผู้รับบริการเป็นเพศหญิงร้อยละ ๖๒.๕ เพศชายร้อยละ ๓๗.๕ ส่วนใหญ่อาชีพรับจ้างเอกชน ร้อยละ ๒๗.๕ ส่วนรายได้เฉลี่ยมากที่สุด ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ร้อยละ ๓๗.๕ กลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ การได้รับยาระงับความรู้สึกมาก่อน ร้อยละ ๗๒.๕ เมื่อศึกษาการปฏิบัติตัวหลังได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ พบว่าปฏิบัติตัวได้ครบตามคำแนะนำ ร้อยละ ๙๗ ก่อนมาโรงพยาบาล ส่วนด้านการประเมินความพึงพอใจ ต่อการใช้สื่อวีดิทัศน์ผ่านการสแกนคิวอาร์โค้ดของผู้รับบริการโดยรวม ร้อยละ ๘๗.๕๐ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูลคือ ร้อยละ ๘๓.๗๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๓.๘๒ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐ ข้อคำถาม จากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ ๐.๘๐๔

จากการศึกษาพบว่า การสื่อสารระหว่างบุคลากรสาธารณสุขกับผู้มารับบริการควรมีการเพิ่มช่องทางไลน์ แอปพลิเคชัน บนอุปกรณ์พกพา เช่น Smart phone, Ipad หรือ Tablet เพื่อการสื่อสารด้านสุขภาพและสาระที่มีประโยชน์ สามารถติดต่อสอบถามข้อสงสัยด้านสุขภาพได้โดยตรง แต่อุปสรรคสำคัญคือ ความสามารถในการเข้าถึงสื่อวีดิทัศน์ ผู้รับบริการมีโทรศัพท์ที่ใช้ได้เพียงการโทรเข้า-ออก ต้องใช้เวลานานในการเปิดดูวีดิทัศน์ เนื่องจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ซึ่งถือเป็นความท้าทาย ในการพัฒนาระบบสุขภาพแบบครบวงจรไร้รอยต่อ และดิจิทัลเพื่อการดูแลสุขภาพ (Digital Hospital Care, DMS Telemedicine) การสร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ ที่ต้องได้รับการพัฒนาต่อไป

๑. ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ระบบสแกนคิวอาร์โค้ดในการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ป่วยที่มารับการระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัด แผนกวิสัญญี โรงพยาบาลศรีสะเกษ
๒. ผู้วิจัย นางช่อกนก ป้อมหิน และนางสาวอุไรศรี ปัญญา พยาบาลวิชาชีพนาฏการ งานการพยาบาลวิสัญญี กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ

๓. บทนำ

งานวิสัญญีเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้ยาระงับความรู้สึกแก่ผู้รับบริการที่เข้ารับการผ่าตัด ซึ่งมีจำนวนมาก จากสถิติผู้มารับบริการวิสัญญี โรงพยาบาลศรีสะเกษ พบว่ามีผู้มารับบริการ ในแผนกศัลยกรรมทั่วไป ปี ๒๕๖๓, ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ เป็นจำนวน ๕,๖๕๙, ๕,๒๑๓ และ ๕,๔๐๕ ราย ตามลำดับ และแผนกศัลยกรรมกระดูก มีจำนวน ๓,๖๑๑, ๒,๖๘๘ และ ๒,๒๘๘ ราย ตามลำดับ จากการเก็บอุบัติการณ์ความเสี่ยงการเตรียมผู้ป่วยไม่พร้อมก่อนมาผ่าตัด พบว่า ในปี ๒๕๖๓, ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ มีผู้ป่วยงดผ่าตัด จำนวน ๔๒, ๑๑ และ ๑๐ ราย ตามลำดับ วิสัญญีพยาบาลจะไปเยี่ยมผู้ป่วยที่ติด เพื่อประเมินสภาพผู้ป่วย รวมทั้งมีการให้ข้อมูลต่างๆในการปฏิบัติตัว การซักประวัติ ตรวจร่างกาย ให้ข้อมูลและแจกแผ่นพับ แต่ในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ตามนโยบายของการควบคุมโรค จำเป็นต้องมีการเว้นระยะห่าง และสวมหน้ากากอนามัยในการให้ข้อมูล ทำให้ผู้ป่วยอาจได้รับข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ครบถ้วน

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา เพื่อพัฒนาการพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ระบบสแกนคิวอาร์โค้ดในการเตรียมความพร้อม สำหรับผู้ป่วยที่มารับการระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัด ในแผนกศัลยกรรมทั่วไปและศัลยกรรมกระดูก รับการผ่าตัดในเวลาราชการแบบ Elective case อายุ ๑๕-๗๐ ปี สื่อสารรู้เรื่อง มีโทรศัพท์ที่สามารถเปิดดูวิดีโอได้ จำนวน ๔๐ คน สื่อวีดิทัศน์ที่ผลิตเป็นภาพเคลื่อนไหว มีเนื้อหาคำบรรยายได้ภาพเป็นตัวอักษร แสดงถึงวิธีการเตรียมตัวก่อนมารับการระงับความรู้สึกและสภาพบรรยากาศภายในห้องผ่าตัด การให้ข้อมูลความรู้เรื่อง การเตรียมตัวก่อนรับการระงับความรู้สึก จะช่วยให้ผู้รับบริการได้รับทราบข้อมูล ความรู้ที่ถูกต้อง ครบถ้วน ให้ผู้รับบริการและญาติผู้ดูแล เข้าใจ เกิดการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ลดความวิตกกังวล เกิดความพึงพอใจในบริการที่ได้รับ

๔. วัตถุประสงค์การวิจัย

๕.๑ เพื่อพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ระบบสแกน QR code ในการเตรียมความพร้อม สำหรับผู้ป่วยที่มารับการระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัด

๕.๒ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้ในการเตรียมตัวก่อนมารับการระงับความรู้สึก

๕.๓ เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์

๕.๔ เพื่อทดสอบการใช้สื่อวีดิทัศน์ผ่านระบบสแกน QR Code

๕. ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบ R to R (Routine to Research) ดำเนินการวิจัยโดยการออกแบบ รูปแบบการให้ความรู้การปฏิบัติตัวก่อนมารับบริการรับการระงับความรู้สึกผ่านสื่อวีดิทัศน์ โดยการสแกน QR Code

๖. กลุ่มประชากร/ ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ผู้มารับบริการรับการระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัด จำนวน ๔๐ คน การเลือกแบบเจาะจง อายุ ๑๕-๗๐ ปี รับการผ่าตัดศัลยกรรมทั่วไปและศัลยกรรมกระดูก สื่อสารรู้เรื่อง รับการผ่าตัดในเวลาราชการแบบ Elective case มีสติสัมปชัญญะ สมัยครใจเข้าร่วมการศึกษา

๗. เครื่องมือการวิจัย : สื่อวีดิทัศน์/แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความรู้ด้านการเตรียมตัวก่อนรับการระงับความรู้สึก แบบประเมินความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูล

๘. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ลิกิจ โหราฤทธิ์ (๒๕๕๑) ศึกษาผลของการให้ข้อมูลการเตรียมความพร้อมต่อความวิตกกังวลในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดโรกระบบทางเดินอาหาร ได้รับข้อมูลเตรียมความพร้อมจากสื่อวีดิทัศน์ ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยของความวิตกกังวลในกลุ่มทดลองหลังให้ข้อมูลเสร็จทันทีที่น้อยกว่าก่อนให้ข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวลในกลุ่มทดลองหลังการผ่าตัด ๒๔ ชั่วโมง น้อยกว่าการให้ข้อมูลในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๙. ผลการศึกษา

ผู้มารับบริการแผนกศัลยกรรมทั่วไปและศัลยกรรมกระดูก ในเวลาราชการแบบ Elective case เพศชาย ร้อยละ ๓๗.๕ เพศหญิงร้อยละ ๖๒.๕ อายุตามเกณฑ์ที่กำหนดมากที่สุด ๔๖-๖๐ ปี ร้อยละ ๓๗.๕ วิเคราะห์ท่าอาชีพ ส่วนใหญ่รับจ้างเอกชน ร้อยละ ๒๗.๕ ส่วนรายได้เฉลี่ยมากที่สุด ๒๐,๐๐๑-๓๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ร้อยละ ๓๗.๕ ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ ได้รับยาระงับความรู้สึกมาก่อน ร้อยละ ๗๒.๕ เมื่อศึกษาการปฏิบัติตัวหลังได้รับข้อมูลผ่านสื่อวีดิทัศน์ เรื่องการงดน้ำ งดอาหาร การงดดื่มสุราและสูบบุหรี่ การอาบน้ำ สระผม การแจ้งโรคประจำตัว ประวัติการแพ้ยา การถอดฟันปลอม พบว่า ผู้รับบริการสามารถปฏิบัติได้ทุกคน ร้อยละ ๑๐๐ แต่การงดยาต้านการแข็งตัวของเลือด บางคนไม่ได้รับประทานยาทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ ร้อยละ ๘๗.๕ ส่วนการทาเล็บ และล้างน้ำยาทาเล็บก่อนมาโรงพยาบาล ปฏิบัติได้ร้อยละ ๙๕ การถอดฟันปลอมและคอนแทคเลนส์ออก ก่อนมาผ่าตัด ปฏิบัติได้ร้อยละ ๙๒.๕ การประเมินความพึงพอใจต่อการรับข้อมูลผ่านการสแกนคิวอาร์โค้ด พบว่า ความยากง่ายในการเปิดดูวีดิทัศน์มากที่สุด ร้อยละ ๔๕.๐ เนื้อหาเข้าใจง่ายมากที่สุด ร้อยละ ๗๗.๕ ขั้นตอนของเนื้อหาในการแนะนำมีความเหมาะสม มีรายละเอียดเพียงพอมากที่สุด ร้อยละ ๙๒.๕ ภาษาเข้าใจง่าย เนื้อหาน่าสนใจมากที่สุด ร้อยละ ๙๐ ภาพและคำบรรยายมีความสอดคล้องกันมากที่สุด ร้อยละ ๘๗.๕๐ เวลาที่มีความเหมาะสม กระชับ ง่ายต่อการเรียนรู้มากที่สุด ร้อยละ ๘๕ เนื้อหา หลังได้รับข้อมูลจากสื่อคิดว่าง่ายต่อการปฏิบัติมากที่สุด ร้อยละ ๙๐ ความพึงพอใจต่อการใช้สื่อวีดิทัศน์ของผู้รับบริการโดยรวม ร้อยละ ๘๗.๕๐ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูล คือร้อยละ ๘๓.๗๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๓.๘๒ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจต่อการได้รับข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐ คน จำนวน ๑๐ ข้อคำถาม จากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ ๐.๘๐๔

จากการวิจัยยังพบอีกว่า อุปสรรคสำคัญคือ ความสามารถในการเข้าถึงสื่อวีดิทัศน์ ผู้รับบริการมีโทรศัพท์ที่ใช้ได้เพียงการโทรเข้า-ออก บางรายต้องใช้เวลาในการเปิดดูวีดิทัศน์ เนื่องจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ซึ่งถือเป็นความท้าทายในการพัฒนาระบบสุขภาพแบบครบวงจรไร้รอยต่อ และดิจิทัลเพื่อการดูแลสุขภาพ (Digital Hospital Care, DMS Telemedicine) การสร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ ที่ต้องได้รับการพัฒนาต่อไป

๑๐. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่า การสื่อสารระหว่างบุคลากรสาธารณสุขกับผู้รับบริการควรมีการเพิ่มช่องทางไลน์ แอปพลิเคชัน บนอุปกรณ์พกพา เช่น Smart phone, Ipad หรือ Tablet เพื่อการสื่อสารด้านสุขภาพและสาระที่มีประโยชน์ สามารถติดตามสอบถามข้อสงสัยด้านสุขภาพได้โดยตรง แต่อุปสรรคที่สำคัญคือ ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ ผู้รับบริการบางรายมีโทรศัพท์ที่ใช้ได้เพียงการโทรเข้า-ออก และต้องใช้เวลาในการเปิดดู เนื่องจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ซึ่งถือเป็นความท้าทายในการพัฒนาระบบสุขภาพแบบครบวงจรไร้รอยต่อและดิจิทัลเพื่อการดูแลสุขภาพ (Digital Hospital Care) การสร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ ที่ต้องได้รับการพัฒนาต่อไป

๑๑. สรุปผลการศึกษา

การใช้สื่อวีดิทัศน์ในการแนะนำปฏิบัติตัวผ่านการสแกนคิวอาร์โค้ดเป็นทางเลือกใหม่ ให้ผู้รับบริการมีความพร้อมในการเตรียมตัวก่อนมารับยาระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัดและเข้าใจขั้นตอนการรับบริการ ทั้งในระยะก่อนระหว่าง และหลังการรับยาระงับความรู้สึก เพื่อลดความวิตกกังวล มีความพอใจต่อบริการที่ได้รับ